

## [Kolbjørn.]

taget, skønt finansloven ikke i sig selv er en skattebevillingslov og driftsbudgettets hovedposter er bestemt ved særlige love.

Udgangspunktet for finanslovdebatten vil naturligt være spørgsmålet: Hvorledes er statens finansielle stilling? Har finansministeren disponeret med fornøden omsigt, eller har han været letsindig? Er indtægterne for højt anslået? Kan byrderne lattes på det ene eller det andet område?

I dag kan vi ikke nøjes hermed. Staten påvirker, direkte eller gennem støttelovgivning, så store dele af samfundets økonomi, at man i dag også må spørge: Hvilke virkninger vil statens dispositioner få for værdien af landets penge og for beskæftigelse og omsætning?

Men lad mig begynde med statens finansielle stilling. På dette felt er misforståelser vidt udbredt. Man hører udtryk som „den bundløse statskasse“ eller „staten kan aldrig få det til at slå til“, ja, til tider fremstilles forholdet, som var staten på fallittens rand. Heroverfor er der grund til at slå fast, at staten ikke har underskud. Den i fjor indførte nye opstilling af finanslovsforslaget vanskeliggør en direkte sammenligning med tidligere års finanslovsforslag, men den højtærede finansminister har været så betænksom at forsyne os alle med en nøgle eller facitliste i form af det lille hæfte med oversigt over den statsfinansielle stilling i 1954—55. Stiller vi herefter regnskabet for 1954—55 op på samme måde som i sidste års finanslov, viser det, at staten ikke alene har holdt balancen — for at anvende det udtryk, som i Niels Neergaards tid spillede en stor rolle i den politiske debat — men sidste år havde et overskud på drifts- og anlægsbudgettet på 254 mill. kr. Jeg vil gerne indledningsvis slå dette fast.

Det er klart, at statens pengeforbrug i vore dage er så omfattende, at det må afføde mange diskussioner, og skatterne har en sådan vægt, at både deres højde og fordeling må være genstand for fortsat prøvelse, men dette gør det ikke berettiget at tilsløre den kendsgerning, at der er orden i statens finanser på det givne niveau.

Vender vi os dernæst til statens status, viser denne, at der i finansåret 1954—55 afdroges 207 mill. kr. på den almindelige udenlandske gæld, samtidig med at en stats-

forskrivning på 62 mill. kr. til den internationale valutafond indfries. Ialt betales 269 mill. kr. udenlandsk gæld. Det var 76 mill. kr. mere end hvert af de nærmest foregående år. Samtidig udgjorde afdragene på indenlandsk gæld 316 mill. kr. Alligevel forøgedes statsgælden i finansåret 1954—55 med ca. 250 mill. kr.

Dette er dog ikke ensbetydende med en formueforringelse, idet staten samtidig både forøgede sine anlæg og andre aktiver og udlånte 749 mill. kr., heraf til husmandsbrug og andre formål vedrørende landbruget 67 mill. kr., til industri og håndværk 19 mill. kr., til undervisning og kulturelle formål 11 mill. kr. og til boligbyggeri 601 mill. kr. I denne forbindelse kan der være grund til at henlede opmærksomheden på de oplysninger, oversigten over den statsfinansielle stilling giver om renten. Jeg erindrer ikke tidligere at have mødt en så omfattende sammenregning af den faktiske rente, henholdsvis for statens lån og for statens tilgodehavender. Det fremgår nu af denne opstilling, at statens gæld gennemsnitlig forrentes med ca. 3 pct., mens den gennemsnitlige afkastning af udlån og aktier var ca. 2½ pct. Almindeligvis forestiller man sig vist en langt større forskel.

Indeværende års finanslov vedtoges den 30. marts og udviste et overskud på drifts- og anlægsbudgettet på 630,7 mill. kr. I sin tale den 25. november anslog den højtærede finansminister nu tallet til ca. 470 mill. kr. Der er altså i de forløbne otte måneder sket en vis forringelse, væsentligst som følge af stigninger i lønninger og priser.

Vender vi os nu til det foreliggende forslag til finanslov for 1956—57, synes dette præget af stor tilbageholdenhed; det rummer derfor ingen særlige overraskelser. Drifts- og anlægsbudgettet balancerer med 4 780,3 mill. kr. mod den løbende finanslovs 4 675,7 mill. kr., altså en forøgelse på ca. 105 mill. kr. eller 2,2 pct. Stigningen i udgifterne skyldes i det væsentlige de som følge af julipristallet forøgede lønninger og sociale ydelser og væksten i antallet af aldersrentemodtagere. Hvad angår udgifterne til forsvar og civilforsvaret, fremhævede ministeren i sin fremlæggelsestale, at loftet over disse udgifter er fastholdt.

Under forslagens § 2, statsvirksomhederne, falder statsbanernes underskud, der nu